

Излази сваке
недеље.

СИОН

ПРЕПЛАТА СЕ ШАЉЕ
НАПРЕД УРЕДНИШТВУ.
УРЕДНИШТВО ЈЕ У БО-
ЛОСЛОВИЈИ.

За све српске кра-
Јеве стаје на год.
60 гр. или 6 фор. на
по год. 30 гр. или
3 фор. на три мес.
15 гр. или 1 фор. и
50 нов.
Неплатена писма од
нередовних допис-
ника не примају се.

ЛИСТ ЗА СВЕШТЕНИКЕ, ВАСПИТАТЕЉЕ И РОДИТЕЉЕ.

Издаје и уређује проф. богосл. архим. Нестор.

Слово на дан св. Саве¹⁾

„Поминайте Наставники каша,
йже глаголаша камз слоко Божје,
и хже кзыракше на скончаніе жи-
телстка, подражайте крѣћ ихъ.“
Евр. XII. 8.

Да би човек хришћанин могао живети богоугодно и на-
предовати у вери и љубави, нема бољег и поузданијег сред-
ства до угледати се на свете своје наставнике. Примери светог
живота, као оличене врлине, далеко боље упливишу на нас него
речи и разлагања научна, јер нас као живи путевођи воде по путу
већ окушаном, извесном, сигурном. И ево са шта св. црква
тако често саветује угледати се на свете и подражавати им.
„Подражите ли мнѣ быкайте икшеже азъ Христу“ вели велики
апостол Павле.

Но кад је овај савет св. цркве о спомињању наставника
корисан по нас у опште, то колико он мора бити кориснији
у овом тренутку, кад ми спомињемо *Наставника*, који и ду-
шом и телом беше Србин, који нама Србима говораше *слово*
божије не на туђем већ на нашем језику, и који не беше

¹⁾ Говорено у београд. саборној цркви.

један само прост Наставник, већ и отац, и родољуб, и апостол српскога народа и српске цркве?

Разгледајмо ма и површно овај адем — камен драги, који све боље и лепше блиста, што га само брижљивије и пажљивије прати српско око, — разгледајмо и наспоменимо, те да га тако достојније прославимо и углед себи узмемо.

Ко од нас не зна, бл. хр., да је св. Сава био син пресветлога дома Немањина, првог српског краља Стефана, и да је он још у 18-тој години својој оставио и родитеље и дом очин, па отишао у св. Гору и примио чин монашки, те од Радска постао — Сава? Но шта покрете ову младу, ову јуношеску душу краљевога сина да оставља дворе родитељеве, да оставља престо, који га је очекивао, да оставља све насладе и задовољства ово-светска, па да иде у самоћу — у монашество?

Ништа друго, бл. сл., до једина благодет божија, која даљновидним оком својим прати судбе свију народа и подиже из средине њихове људе да спасу или да казне народе, гледајући на заслуге или грехе њихове. Да, нарочита благодет божија, која обимаше својом љубављу народ српски, задахнула је даром небеске мудрости и нашега младог Радска, те је још у оним годинама умео и могао појмити оно, до чега људски највиши умови могу тек после дугога искуства и напрезања допрети, а на име: *да је прека потреба и дужност свакога родољуба — жртвовати личне своје користи и угодноности општим потребама и користима.* И ево шта одвоји младог Радска и од дома родитељева и од свега блага земаљскога и одведе к св. Гори, да га тамо посвети великоме цару царева — Господу. Јер он знађаше, да тек тим а не другим нутем могао је он свој род просветити, јеванђелску веру у народу своме стално утврдити и народну цркву основати.

И заиста, бл. хр., цео потоњи живот његов, свако дело и свака речица његова беше посвећена овоме великоме и светоме задатку! Он по кратком времену виде своје жеље остава-

рене. Он већ није само пустињак св. Горе: благодет божија спремила га је за више, за теже трудове. Он је архипастир српске цркве. Он подиже у славу божију на све стране у српству храмове; поставља по знатнијим српским градовима јепископје које је већином сам васпитао и изобразио, а свој архипастирски престо утврђује у средини домовине — у Жичи, отуда као год сунце разсипаше на све стране благодатне зраке просвете. Он истребљује кукољ душепагубне јереси, која у оно доба беше почела да заражава јужно Словенство и сеје чисто јеванђелско семе по своме народу. Он се стара да прероди душе и срца људска, да упитоми нарави своје пастве. Он заводи и подиже у Српству школе, па све и старе и младе, и богате и убоге, очински позива онима речима св. писма: „прїидите чадџа послџшайте мене, страхџ Господниџ начџ касџ“, јер знађаше да је страх пред Господом почетак свакој мудрости. Он претходи сународницима својима примером кротости и мирољубља; утврђује међу њима братску слогу; напађава срца њихова духом чисте љубави; учи и словом и делом исправља и подиже своје духовно стадо... Да и ко ће поређати све заслуге нашег врлог светитеља? Живот његов тако је разноврсан по својој делатности, тако је обилат по својој садржини, као што беше разноврсна средина у којој је он радио, као што беше обилата благодат св. Духа над младом српском црквом, којој је он служио. С тога га благодарно срце Србиново може само хвалити и славити, но врлине његове никада побројати.

Но да би ову хвалу и славу према нашем светитељу достојно осведочили, није довољно, бл. хр., да га само у речи хвалимо и славимо. Онај, који жели да свог свеца достојно прослави дужан је још и да се у свему угледа на живот и рад његов, па да тако свој живот и своје радове доводи у сугласност са животом и радом светитеља.

Св. Сава нам доказа какав благотворни утицај има закон божији на живот и душевно спасење нашега народа, јер

њиме истреби заблуде и јереси а донесе народу истинску науку и просвету.. Поштујмо дакле и ми закон божији као преки услов за наше спасење, за наше истинско напредовање у побожности и добру, и живимо свето и богоугодно по непобитним начелима његовим.

Светитељ нам доказа да је православна вера — *снага*, која је јача од сваке овоземске снаге, јер њоме у тешким данима искушења очува народну свест и народно јединство. И та лепа вера хришћанска била је и остала је најјачи стуб који и дан-данас на све стране држи и чува Србина. С њоме је скопчан спомен царевине српске; с њоме је везана нада општег ослобођења — с њоме се Србин рађа и умире. Срећу и несрећу, радост и жалост, добро и зло, она је с народом делила. У време силе и славе — она га је одушевљавала; у време страдања — она га је тешила и крепила. На Косову и на Каменици, на Мишару и на Чачку, у Призрену и у Београду, Смедереву и у Слан-Камену, на Цетињу и у Сарајеву, — никад се не одваја од њега, већ лебди над њим као мајка над чедом, као сестра над братом јединцем. Она му је остала од св. Саве као први и највећи завет. Вилиндар и Студеница, Дечани и Раваница казују славу њену. У пољу и у дому, о слави и сабору, на суду и на путу Србин се куне њоме као најсветијим што има овога света, што му је највише помогао да очува име српско, да не потоне у поплави туђинства, да му пређу преко главе најстрашније олује —, а да га не однесу. . . Чувајмо, дакле и ми, бл. хр. ту узданицу, ту лепу веру нашу чврсто и непопустљиво као путеводну звезду у свима нашим нуждама и потребама.

Светитељ нам доказа, да је онај и Богу и људима милији, који опште добро и благо претпоставља својим личним користима. . Радимо и ми тако и не двоумимо ни мало кад нас опште благо, општа срећа домовине и народа нашег позива. Јер ако икоме, то Србину предстоји да се сети општег рада за свој народ и за домовину, да се сети оних патњи и

оних страдања која трпи народ српски од неверника, од крштених и не крштених, па да прене целокупном снагом, да се скупи око дичног Господара и Кнеза свог Милана па да тако не поштеди ништа за крст часни слободу драгу, за јединство и за целокупност Српства!

И кад тако сви скупа и мислили и радили будемо, кад тако не само речима већ и делом свога светитеља славимо, онда ћемо тек бити достојни потомци Онога, који је над нашом земљом као анђео хранитељ лебно, коме никакви трудови и никакве жртве за свој род и за домовину не бејаху тешки. И тек онда испунићемо и савет свете цркви, која нам вели: „спомињите наставнике ваше, који вас учеше слову божију и гледајући на скончање живота њихова, подражавајте вери њиховој“. — Амин.

Чиме се разликује човек од животиња?

(Наставак).

Какав одговор могу дати на ово питање природне науке? Кад се за то обраћамо природним наукама, онда треба да знамо, могу ли оне у опште налазити и одређивати суштствене разлике међу стварима? Ако не могу, онда није вајде и обраћати се к њима јер можемо унапред бити уверени, да ћемо добити негативан одговор, т. ј., или да суштствене разлике нема, или да је оне не могу да нађу.

И доиста, дуговременим искуством осведочило се како су природне науке немоћне при решавању оваких питања, а на име, оне све мање умеју да разликују, што је год већа разлика. Тако, на пример, оне још ни досад нису потпуно објасниле каква је суштствена разлика између живота животињског и растинског, и ако је разлика тако велика да свакоме, па и најпростијем човеку, пада у очи. Исто тако природне науке нису још могле да нађу суштствену разлику

између органске и неорганске природе. Све, што су досад о томе говорили природничари, још је веома неодређено и нејасно.

Обично се мисли, да се дотле не може решити питање о човеку, док се најпре не реши питање о разлици између органских и неорганских тела, па онда између животиња и растиња. Али у самој ствари није тако. Ово треће питање — питање о човеку — садржи у себи кључ за решење и она друга два питања. Човек можда никад не би тако ревносно тражио ту разлику међу стварима, да не разликује себе самог од свију других ствари. Човек, као што је познато, мисли да је он неко особито суштаство у природи, па за то непрестано и тражи у физичним наукама доказе за то своје мишљење. Те доказе представљале су физичне науке у различном облику. Најпре казаше, да се цео овај свет састоји из неколико различних и независних делова, из неколико, тако рећи, мањих светова. На том основу могла се после лако да објашњава свака разлика међу појавима. Појави се разликују с тога, што су постали из различних извора, који су вечни. Тако су кемичари некада сматрали своја проста тела за такве ствари, које су од почетка света различне и разноврдне. Тако су некад разликовали органска тела од неорганских, што у њима присуствује нека *животна сила*.

То је један и то сасма груб начин објашњавања. Таком деобом света на неколико мањих светова, који су од искони разнолики дошло се истина до неког поретка; али је такав поредак чисто спољни — механички. Тиме се свет овај представља као нешто искидано на парчета међу којима нема никакве свезе. Но тај су начин већ данас напустиле природне науке, па усвојиле други.

По овом другом начину одриче се свака разлика, која поништава целину света. Да објаснимо тај начин једним примером.

Ако слика природе представља какав поредак, и ако у њој мора бити нацртано нешто одређено, онда у њој мора

бити и каквих *линија*. Те линије морају се управљати по извесном закону, то јест, морају имати своје *тачке*, своје *центруме* и *крајеве*. Ако тако узмемо природу, онда можемо себи представити да човек у тој слици природе игра улогу центра неког круга. Тај круг представља сву органску природу. Таким начином човек заузима неко одређено место у природи, извештан положај у поредку природном.

Сад ако се места у природи разликују по својој већој или мањој важности, онда треба одредити и суштаствену важност оног места, које човек заузима. Ако сматрамо природу као једну целину, онда морамо узети човека, као крајњу меру, којој тежи сва органска природа.

Хумболт у своме „космосу“ каже, да сва органска тела стоје у некој зависности од масе наше земље. „Мора се признати, вели он, да би на нашој земљи, кад би она имала само онолику масу, колику има месец, растиња имала са свим другу облик“ (Kosmos IV. S. 17). То, што се мисли о облику растиња, може се однети и на фигуру животиња. Галилеј је већ давно приметио да постоји свеза између напрезања тежина и фигуре тела; он о томе говори потанко у своме „разговору о двама новим наукама.“

Дакле, ево једне са свим одређене прте у слици природе. Маса земљина има неку одређену величину и од те величине зависи облик растиња и животиња. То јест, маса земљина одређује те границе, у којима се може мењати облик растиња и животиња. Лако може бити, да човек у тим границама постизава својим телом најсавршенији облик, крајњу меру.

Неке прте таке крајње мере јако падају у очи код строја људског тела. Човек ходи на две ноге; то је поглавити, суштаствени начин његова кретања, — начин који је дошао до крајње границе савршенства. На двама ногама он је тако снажан, брз и лак, као коњ на четири. Та прта сама по себи није важна, има и других животиња на двама ногама; но она је важна и добија особити значај као последња

тачка савршенства. Са мање од две ноге, није могуће ходити. Друга црта, у којој се огледа крајња тачка савршенства, јесте његов управни положај. Положај хоризонтални и управни — то су две крајње тачке, међу којима се налази правац ртењачног стуба. Са том цртом стоји у свези још и друга, такође важна црта, а на име, чело код човека саставља прави угаљ са правцем хртењачног стуба, а код других животиња чело или стоји у правом одношају са тим стубом — нижи ступањ, или саставља с њиме са свим општар угао. Ми би могли још много таквих црта набројати, које показују највиши ступањ савршенства телесног облика човечијег; но ми ћемо да обратимо пажњу на друге важније ствари.

Организам састоји се из различних делова; то је његова елементарна одредба. Међу тим деловима једни су важнији, него други. А који су важнији, можемо судити по овоме: „Он је глава државе; он је моја десна рука; то је место срце Србије.“ Ево којим начином опште мњење означава суштаствене црте. Анатомија и физиологија дају сведочење, које потврђују то опште мњење. Сва су ткања човечијег тела постала од једноликих ћелица; али опет сви признају да је између свију њих најважнија нервна ткања. Сви су делови тела састављени од једних истих ткања; али опет сви признају да је међу тим деловима најважнији део — глава.

У ком одношају стоји нервна ткања према другима, или у ком одношају стоји глава према другим деловима тела, у том одношају стоји човек према другим животињама. И доиста, ако тражимо од природних наука да оне одреде разлику између човека и животиња, онда оне морају ићи тим путем, којим објашњавају разлику између нервне системе и других система, имеђу главе и других делова тела. Достојанство и важност сваког органа одређује се по његовој радњи. У таком случају, ако природне науке признају да се човек разликује од животиња, онда оне морају ту разлику објаснити на основу његове радње. И тада ће се увидети да човек

врши у природи таку радњу која се по својој важности може упоредити са радњом нервне системе у човечијем телу.

Дарвин је нашао, да се организми развијају по закону *природног избора*. Ако је тако, онда је човек најодабраније суштаство у природи, тако суштаство, пред којим сва друга суштаства, вако органска тако и неорганска, морају уступити прво место. Дарвин каже, да је покретач развитка борба за опстанак; ако је тако, онда је човек крај борбе, ту престаје борба и јавља се господар, који нема супарника, коме је све покорно.

Ми рекосмо да се достојанство и важност сваког органа у телу, па следствено и сваког предмета у природи, одређује по његовој радњи. А баш ту радњу није још испитала наука вако ваља; та су испитивања још, тако рећи, у почетку своје. Но радњом човека занимају се поглавито социјалне науке. Па за то оне имају више могућности, него физичне науке, да одреде значај човека.

Катедре јепаркија у Србији.

(Наставак).

4., Епаркија будимска.

Будимље, — на Морачи више Спужа, по коме се и сва јепаркија звала, сад је село, са развалинама старе вароши. Катедра је била у ман. Ђурђеви Стубови у Васојевићима. Цркву је зидао Првослав, брат Стевана Немање¹⁾, од које и данас стоје развалине.

¹⁾ Првослав сазида цркву у Будимли светга Георгиа Ш два столпа; а оне Ђурђеве Стубове код Новог Пазара зидао је сам Стев. Немања. Гласн. XXII.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Од јепископа будимских, најпознатији су: *Теофило*, који је живео око 1252. г. и *Берман*, који је седио на катедри за време краља Милутина и архијеп. Евстатија II.

5., Епархија рашка (раска).

Варош Расса, у којој су седели српски владоци од XII — XIII века, лежала је близу данашњег Новог Пазара управо где је сад тако звано „Позориште“, јер се и данас на том месту налазе развалине од старе вароши.

Као што смо још напред споменули, јепископија рашка, постојала је још пре св. Саве, — дакле, пре XI. века. Катедра је и пре и после њега била код цркве св. апостола Петра и Павла¹⁾, за коју доцнији српски летописци веле, да ју је подигао апостол Тит, који је први и крстио Србе²⁾. Црква (храм) одржала се и до данас онаква, каква је још у старо време била; па као најстарија од свију црква српских, и сада је у народу позната, под именом: *свето-рашка митрополија*. Она лежи три четврти сахата од Новог Пазара³⁾. У њој се по свој прилици и крстио Немања I. кад је прешао из католичанства у православље.

Од јепископа рашких после св. Саве најпознатији су: *Филип*, који је живео за времена краља Милутина и арх. Евстатија II., као и за живота матере Милутинове Јелене.⁴⁾ *Павле*, такође при Милутину и доцније на четири године после смрти Јеленине.⁵⁾ *Григорије II.*, оцет при Милутину краљу и архијеп Евст. II., око 1305. год.⁶⁾

¹⁾ Стеваново и Савино житије Немањино у Шафарика стр. 59 и 69; Гласн. I. р. 164; V. р. 37; XI. р. 146; Архив Сакцин, III. р. 10; У Григор. „О серби и њих стварањима ка соседним државама“. Казань 1859. г. приб. стр. 48; Дечански Споменци, Ристића стр. 3.

²⁾ Ibid. р. 3. и 34.

³⁾ Гилфердингъ, Записки географическаго общества Т. XIII. р. 132.

⁴⁾ Monumenta Serbica, р. 60.

⁵⁾ Родослов по изд. Даничића, стр. 99.

⁶⁾ Види: Предисловіе сербской кормчей у чланку А. Павлова: Первоначальной славяно-русской Номо — канонъ. Казань 1869. г. р. 89. и Monum. р. 83.

Кад је под Душаном основано било патријаршество у Србији, онда је и јепископија рашка добила назив митрополије. Доцније се она звала митрополија Ново-пазарска, по вароши, која је ту основана. Она се зове још и митрополија старо-влашка, по околини у којој је међу 1786. и 1802. год. јепаркија била укинута и не зна се управо зашто, тек спојена је била са јепаркијом призренском.¹⁾

6., Епаркија Хвостинска — роска — иначе студеничка.

Прво име носи ова јепаркија од области у којој је била; друго је по данашњем селу близу Ипека; а треће, по пркви у којој је катедра била. Место Хвосно, ту је негде око Ипека или вароши Пећи. Манастир „Мала Студеница“ са храма Успенија богородичног, звао се ваљда тако за разлику од велике Студенице, — оне, коју је основао Стеван Немања I., што и сада постоји.²⁾

Од јепископа Хвостинских, спомиње се: *Јован*, који је живео за време Милутина краља и архијеп. Евстат. II.³⁾

7., Епаркија Призренска или Скопска.

Катедра јепископа била је код манастира богородичног, а на име: међу Шар-планином и реком Белим Дримом, на граници Албаније и Маџедоније. Ове вароши — Призрен и Скопље — очистио је Милутин од Грка. У Скопљу је катедра јепископа била и пре Милутина, а тако исто и у Призрену. Но у овом последњем месту, тек у време архијеп. Евстатија II. спомиње се јепископ.⁴⁾ Било како му драго, ми је овде стављамо у ред јепископија, које је св. Сава

1) Срп. Далм. Маг. књ. XXI. р. 166; и загребачки Rad Akademie I. р. 180. // 5

2) Речник Даничића, под Хрлено и Студеница. У. Илферд. о селу Студеници, записки Т. XIII. р. 169.

3) Monumenta Serbica р. 60.

4) У Григоровића путопису, стр. 41, и 46. Monumenta р. 60.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

основао, јер се она на више места за тајву признаје, а и ми смо је једном приликом уврстили у тај ред.

По једним изворима, цркву је подигао сам краљ Милутин, а по другима св. Стеван. ¹⁾

Кад је у Србији основано било патријаршество, онда је и она уздигнута била на степен митрополије, а после као престолно место, на ступањ патријархата. ²⁾

Тако исто и јепископија Призренска добила је тада титулу митрополије. Али пред саму пропаст патријаршества, она је за неко време придата била архијеп. скопском; но пошто 1766. год. буде српско патријаршество уништено, катедра призренске јепаркије опет буде успостављена, и сад је било са свим обратно: т. ј. скопска подпадне под власт призренске јепископије и споји се с њом. ³⁾ Митрополити призренски звали су се још: *рашки и скендеријски*.

Од јепископа скопских, спомиње се: *Николај*, за време Милутиново и архијеп. Евстатија II. и Јанићија II. А од јепископа призренских, најпознатији су: *Дамјан*, — при Милутину; *Сава*, на сву прилику заступник Дамјанов, који је доцније био српски архијепископ, под именом Саве III. ⁴⁾; и *Арсеније*, око 1333. год. ⁵⁾

8., Епаркија Грачаничка (Градџачка или Градџац; доцније митрополија Липљанска).

Катедра јепископа била је на Косовом пољу, на десној обали реке Ситнице. ⁶⁾ Манастир Грачаница, у ком је била

¹⁾ Види у Данчића речнику под речју Призрен.
²⁾ Житије Душаново, написао патријарх Пајсеје, штамп. у Гласнику XXII. стр. 219.
³⁾ Каталог Хрисанта (по Голубинском: краткиј очеркъ исторіи православнихъ цркви. Москва. 1871. г. стр. 62).
⁴⁾ Родослов, стр. 325.
⁵⁾ Monumenta Serb. р. 104.
⁶⁾ У Хава: „Reise von Belgrad nach Salonik“ I. изд. с картом §, 161 и записка Георг. Общ. г. XIII, стр. 234.

столица јепископа, постоји и данас, крај реке Грачанице, која утиче у Ситницу и то: северозападно од Липљана, а југоисточно од вар. Приштине.¹⁾

Као што сведоче хрисовуље самога св. Саве и његова брата Стевана првовенчаног,²⁾ као и остали летописи, којима се може поклонити вере, нигди се не помиње, да је катедру грачаничку основао св. Сава. Тек доцније, у време краља Милутина, наилази се на њу; али се опет поуздано не може казати, кад је баш основана, па с тога је ми и увршћујемо у ред осталих катедара, које је св. Сава основао.

Доцније се она звала митрополија *липљанска*, а под патријарима, добила је назив *новобрдска* или *косовска*, по месту које се звало Ново брдо. То је била доста знатна варош, за времена Стевана високог, као што се и у његовом житију вели (§. 46.), а данас је осредње местанце, и лежи на сјеверо-источној страни Косова, недалеко од Приштине. Ова митрополија, преденула је своје име и назвала се Новобрдска тек у првој половини XV. века. Катедра је остала где је и пре била, т. ј. у м. Грачаници, само је јепаркија променула свој назив, те од старе вароши Липљана назвала се по новој вароши Новобрдска.³⁾

Епаркија косовска, помиње се у каталогу владике Василија; али је то једна иста са новобрдском.⁴⁾ Овај други назив добила је она с тога, што је Ново Брдо на Пољу Косову, па су је за то по њему звали и косовском. Али у списку патријара Хрисанта нема је никако; дакле с пропашћу косовском, мора бити да је и она на свагда пропала.

Да је катедра јепархијска, одиста била у ман. Грачаници, сведочи и тај факт, што је патријар српски Пајсије

¹⁾ Ibid.

²⁾ У Шафарика (руски превод) стр. 234.

³⁾ У Arkiv. — у Сакцинског III. р. 21. и 23; Гласник XXII. р. 229. — У Григоров. Путешествиј etc. стр. 32. fin; Чтен. общ. истор. Древностей за 1867. г. књ. IV. р. 111, 126. fin.

⁴⁾ Гласник XXV. стр. 45.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

„Јањевац“ као новобрдски митрополит, посвећен био за патријарха у м. Грачаници.

Од јепископа грачаничких и липљанских, спомињу се: *Антоније*, — за време Милутиново; *Инокентије*, — око 1322 год.¹⁾

(Наставиће се).

Разговор с децом о вери и моралу хришћанском.

(Наставак).

3. Рођење Предтече Јована.

Што је Аранђео Гаврило рекао, то се извршило. Захарији и Јелисавети роди се син 24 Јуна. Јелисавета се радовала, што се Господ на њу смисловао, те је обдарно породом. И комшије и родбина радовали су се срећи њезиној.

Сваки се Јудејац *обрезивао*, а то је значило да се посвећује Богу, па тиме одсеца и *одрезује* од своје душе све што је грешно и неваљало. Дете се обрезивало у осми дан, пошто се роди, а тај дан светковали су Јудејци као домаћи, породични празник.

Осми дан састану се сродници у дому Захаријну да светкују свој домаћи празник и да обрежу дете. На обрезивању надевали су детету име. Тад је био у њих обичај да надену младецу име очево или име другог ког од ближе својте. За то су сви гости хтели да се сину Јелисаветину надене име Захарија у част очеву. Но мати навала да му надену име *Јован*. Сви се томе зачуде, јер никоме од родбине Захаријине није било име Јован. Рођаци као не хтедоше на први мах послушати Јелисавету, јер се бојаху да не учине на жао Захарији, да му тиме не убију част.

Човек тече сам себи части и задобија је својим добрим делима. Ако вазда чини што је право и ако својим делима гледа да задобије милости у Бога, ако вреди да се зове прави човек, који је створен по облику Божијем, — онда је он достојан да га уважавају и поштују, онда је он човек у *части*, и ту част нико му не може одузети осим ако је он сам изгуби. Но ако поступа рђаво, ако због својих дела падне у немилост код Бога, ма да је створен по облику Божијем, опет не вреди да се зове поштен човек: онда он *ни части нема*, па ма како да га уважавају људи, ма како да му се клањају, опет

¹⁾ Monumenta р. 60. и 563.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

ти сви знаци поштовања не ће га начинити да буде честит човек, — пити ће му стећи части. Исто тако, кад би се Захаријином сину надело име очево, не би тиме отац задобио части, ако је био већ човек непоштен; а опет не би му ни мало одузело части, што би се сину његовом надело какво друкчије име. Захарија је био човек веома честит, поштен и вредно га је било поштовати, па баш и ако би сину његовом наденули име Јован, не би му тиме ни мало умањили части. Али је његова својта друкчије мислила. Они су држали, да је онда честит човек, кад га људи поштују, кад му се ниско клањају и кад му дају прво место, а не кад добро чини; сматрали су да је човек непоштен ако га не поштују други људи, па макар он и добро чинио.

Еле, родбина не разумевајући шта је част, никако није могла замислити, да се може наденути детету име друкчије од родбинских имена. На послетку запитају Захарију, како ће он име да се надене. Захарија беше нѐм, па није могао речма казати, како да надену име, него заиште плочицу и напише на њој: „Нек му се надене име *Јован*.“ То их још више зачуди. Па како управо нису ни знали шта је част, то никако не могоше да се домисле, за што Захарија не ће да му се сину надене његово име, и бар за што му ради части своје родбине не надене име кога од својих рођака. Сви су стајали као ван себе од чуда. Кад на један мах Захарија проговори, а већ је читаву годину био нѐм. Сви се престраве од тог чуда. У напред се могло погодити да ће Захарија првом речи захвалити Богу. И доиста Захарија отпева Богу захвалну песму, и у песми својој каза, шта ће бити младенац Јован: „И ти ћеш се, дете, звати пророк Свевишњега; јер идеш пред лицем Господа да му спремиш пут; ти ћеш обавестити народ, да ће се спасти ако му се грехови опросте, то јест, ти ћеш учити народ, да се само онда може спасти ако му се опросте грехови његови.“

Дакле, Јовану је било суђено, да јави људима милост и благодат Божију. Тад се већ видело, за што му нису надели име Захарија него *Јован*. Име Јован значи *благодат Божија*. Свуда се по околини брзо прочује овај случај, и сви говораху чудећи се: „Шта ће бити ово дете?“ Сви су се надали, да ће он учинити нешто необично. Почем је рођење Јованово наговестило, да ће се родити Спаситељ свију људи, то и дан рођења Јованова, који изнајпре беше породични празник Захарије и Јелисавете, постаде општи празник, — и светкују га сви, који верују у Спаситеља. Тај се дан зове: Рођење Јована Предтече или *Ивањ дан*. (Наставиће се.)

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Поглед по свету.

Новине Аугсбуршке доносе допис из Пере (предграђа цариградског) о јерменској размирици. Наши читаоци знају да се одавно отпочео раздор између Јермена, који признају духовну власт папину и оних који хоће народну независну цркву. Рим је више пути покушавао да их измири али узалуд. Турска влада подстакнута од француског посланика у Стамбоду хтела је свакојако да задовољи папу. Али на један пут излети на средину ово: јерменски патријарх грегоријанског обреда, са столицом у манастиру Еђмијаздин, у Транскаваској, под руским окриљем, писмено достави Турској влади, да сва права, која би Турска признала папи, припадају и њему. Почем имаде на четири милијуна Јермена у Анадолу, који би сад морали доћи фактично под власт патријархову, турска влада бојећи се руског прста остави јерменско питање *in status quo* — као што је и било.

Пештанске и Загребачке новине доносе опширне дописе о школама, које смера подићи Турска по Босни и Ерцеговини радујући се што се Турска обратила Пешти за план, по коме ће уредити ове школе као што су оне у Троједници.

Прашка Политика од $27/15$ доноси опширан допис из Крагујевца о мисији Воже Петровића, посланика његове светлости кнеза Црногорског и веома се радује што старо пријатељство измеђ Србије и Црне Горе бива све чвршће а на корист њину и целог Југословенства. Истој прашкој политици телеграфирају из Крагујевца да је наша скупштина усвојила предлог о установљењу дипломатске агентуре при Бечком двору.

Пештанском Лојду телеграфирају $27/15$ ов. м. из Версаља да је већина народне скупштине усвојила предлог, да се при војсци опет заведе божија служба и поставе свештеници. Та вест, ако се обистини, служи на част француском народу, који је у последњем рату са Пруском горко искусио да без живе вере и чврста морала нема ни војничке храбрости а камо ли грађанске врлине.

Беседу, коју је говорио на дан св. Саве професор велике школе г. Васиљевић, донећемо идућим бројем у целини. С тога је нисмо донели у изводу као што у 2-гом броју рекосмо.

Предплату још примамо јер имамо бројева у целини.
УРЕДНИШТВО.
